

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XI. An Scientia Media probetur ex S. Thoma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

sua praesentialitate. Unde manifestum est, quod contingentia & infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subduntur Divino conspectui secundum suam praesentialitatem, & tamen sunt futura contingentia, suis causis comparata.]

35. Ex his tamen Verbis immerito conatur Adversarius evincere, quasi P. Haunoldus contra S. Thomam negasset, *Omnia, quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia*: Non enim negavit hanc propositionem in sensu, quo ab Angelico D. asseritur, nempe quod omnia, quae sunt in tempore, sint Deo ab aeterno existenti praesentia pro illo tempore, pro quo revera existunt, sed tantum negavit in sensu, quo videbatur dicta propositio asseri à quibusdam Thomistis, referendo particulas *ab aeterno* non solum ad Deum, sed etiam ad creaturas, tribuendo illis aliquam denominationem extrinsecam, vi cuius dicantur coeternae, coexistentes ab aeterno, & praesentes non solum aeternitati D. I. indivisibili, sed etiam per aeternitatem indivisibilem.

36. Neque verò ex negata in hoc sensu accepta propositione sequitur, quod infert Adversarius, [quod nimirum; si futura non physice ab aeterno formaliter Deo coextiterint, fuerint physice futura Deo.] Hoc ipso enim quod eadem indivisibilis aeternitas Dei & scientiae Divinae se coextendat ad creatas differentias temporis, & creatura aliquando coexistat aeternitati, nulla creatura potest dici respectu Dei futura, id est, existura post aliquam partem aeternitatis Divinae, neque dici praeterita, id est, extitisse ante aliquam partem aeternitatis Divinae: & ipsa scientia Divina ab aeterno affirmat creaturam, ut praesentem suae aeternitati toti, utpote indivisibili, sed non totaliter, adeoque vi sui moditendendi, neque dicit: *Creatura existens*: & deinde postquam creaturae auferunt suam existentiam, neque dicit: *creatura extiterunt*: sed semper invariata manens, ab aeterno, & in aeternum dicit: *Creatura existunt*, non ab aeterno, sed in eo tempore, quo actu ponantur extra suas causas, & quo proinde coexistunt indivisibili Nunc aeternitatis & scientiae Divinae. Et sic P. Haunoldus ait, aliud esse, quod creaturae ab aeterno cognoscantur & asserantur à Deo, ut sibi, aeternitati, & scientiae suae praesentes, ac coexistentes: & aliud: quod cognoscantur & asserantur, ab aeterno & pro omni tempore praesentes ac coexistentes: sicut aliud est, quod Deus ubique cognoscat, se penetrativè inexistere creaturae; & aliud: creaturam ubique existere, & Deum ubique illi penetrativè inexistere. Quod quia credo etiam Adversarium dicere cum Angelico suo Magistro loci citati, & 1. dist. 38. q. 1. a. 5. in C. prope finem, & dist. 40. q. 3. a. 1. ad 5. & I. contra Gent. c. 66. n. 6. ideo ab initio monui, Adversarium sibi fingere hostem P. Haunoldum, aliter illum

intelligendo, quam oporteret, & movendo illiorem de modo loquendi, nam in re ipsa non potest esse controversia, cum certum sit, Deum & scientiam Divinam existere per aeternitatem indivisibilem ab aeterno, creaturas autem in tempore,

CONTROVERSIA XI. SCIENTIA MEDIA.

An hac probetur ex S. Thoma.

37. Testimonia, quibus P. Haunoldus lib. 1. n. 294. & seqq. Scientiam Mediam ex S. Thoma contendit probare, non rite, quem unice reponit Adversarius, rectè dissolvitur, ideo illis in suo robore relictis, addam plura alia, longè clariora, quam quae Adv. in contrarium adducit. Si enim Deus agens liber, sui voluntatis creatus actus liberos conditionaturos, non potest infallibiliter cognoscere inde creto praedeterminante eò quod illud S. Thom. negetur, tunc ex S. Thoma insufficienter probatur Scientia media, (nam aliqua scientia conditionata dictorum actuum, utiq; ex mente S. Thomae, etiam ab Adversario, & nunc à Thomistis communiter admittitur) sed decretum praedeterminans negatur à S. Thoma: ergo ex S. Thoma insufficienter probatur Scientia media. Minorem ostendo ex 2. dist. 39. q. 1. a. 1. in C. ubi inquit Doctor. [Sciendum, quod aliquis actus ab aliquo dupliciter. Uno modo tam secundum substantiam actus, quam secundum determinationem agentis ad actum, & hoc proprie in potestate agentis esse dicitur, ut est in voluntate, ipsa enim potentia volentis, quantum in se est, indifferens est ad plura: sed quod determinat eum eat in hunc actum, vel in illum NB. non est ab alio determinante: sed ab ipsa voluntate.] Deinde articulo sequenti in corp. ait: [Actio enim culpa in actu deformi est ex hoc, quod procedit ab eo, qui habet dominium sui actus: hoc autem est in homine secundum illam potentiam, quae ad plura se habet NB. nec ad aliquid eorum (sive ad entitatem, & actualitatem boni, sive mali) determinatur, nisi ex ipsa, quod tantum voluntati convenit.] In S. D. non solummodo dicit, voluntatem ab Authore naturae & ex natura sua non esse determinatam ad unum, esseque de se indifferentem ad actus oppositos; sed addit illam à seipso determinari, nisi à seipso, adeoque neque à primo Libero causaliter tolli indifferentiam, quae formalis determinatione, seu ab ipso exercitio libertatis essentialiter supponitur. Idem expressis verbis jam supra docuerat dist. 25. q. 1. a. 1. in C. & ad 3. Ubi cum duo officia circa actionem liberi arbitrii Deo assignasset, nempe dandi voluntatem indifferentem, & praestandi physicam cooperationem.

perationem, seu simultaneum influxum tertium Officium determinandi ipsam virtutem indifferenter, & faciendi, ut Deus potius ad hanc, quam ad aliam actionem influat, non ipsi Deo, sed libero arbitrio creato attribuit, dicens [In libero autem arbitrio hoc modo agit, ut virtutem agendi sibi (hoc est, arbitrio) ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat; sed tamen NB. determinatio actionis, & finis, in potestate liberi arbitrij constituitur. Unde remanet sibi dominium sui actus; licet non ita sicut primo Agenti] primo enim Agenti competit Dominium eminens, quod habet in omnes creaturas, quatenus propter suam gloriam extrinsecam, sibi tanquam ultimo Fini intentam, ipsas & causas earum secundas libere producit.

38. His accedit duplex clarissimum testimonium ex q. 3. de potentia a. 7. ubi cum in duodecimo arguente S. Doctor sibi obiecit. [Ecce. 1. dicitur, quod DEVS fecit hominem & reliquit eum in manu consilij sui: non autem reliquisset, si semper in voluntate operaretur: ergo non operatur in voluntate operante.] Sic sibi respondit: [Dicendum, quod DEVS non dicitur, hominem dereliquisse in manu consilij sui, quin in voluntate operetur: sed quia Voluntati hominis dedit dominium sui actus, NB. ut non esset obligata (id est, restricta, & determinata) ad alterutram partem contradictionis] Deinde in responsione ad 13. inquit [Dicendum, quod Voluntas dicitur habere dominium sui actus, non per exclusionem causae primae, sed quia causa prima non ita agit in voluntatem, ut eam de necessitate NB. ad unum determinet; sicut determinat naturam, (id est, Substantiam, quae non ex voluntate, sed ex natura sua operatur) & ideo determinatio actus relinquatur in potestate rationis, & voluntatis] Quid his textibus ad compellendum Rissum Adversarij, & ad tollendam praedeterminationem physicam, adeoque ad substituendam scientiam independentem à decreto praedeterminante, opportunius dici posset? cum his tamen de claritate concurrant adhuc alij tres, quorum duos hac controversia n. 4. & tertium in fine controversiae. 27. n. 131. afferimus.

39. Ad textus ab Adversario allatos facile responderetur. Nam quando D. Thomas 1. p. q. 16. a. 7. ad 3. inquit; [Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit, antequam esset; quia in causa sua erat, ut fieret; unde sublatà causā non esset futurum illud fieri: sola autem causa Prima est aeterna; unde non sequitur, quod ea, quae sunt, semper fuit verum, ea esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura; quae quidem causa solus est Deus.] Responso supeditatur nobis ab ipso S. Doctore art. cit. in C. & in eadem q. 16. a. 1. in l. 1. ad 3. Ubi veritatem proprie dictam ait, non esse in rebus intelli-

gibilibus tanquam in subiecto, sed esse in intellectu, sicut sanitas est in animali; unde solam veritatem formalem agnoscit pro veritate proprie dicta: res autem dicit denominari veras veritate extrinsecā, sicut urina & medicina denominatur sana. Et quia veritas formalis, quae est in Intellectu Divino, etiam est causa absolute futurorum; hinc eatenus verum est veritate proprie dictā, illa esse futura, quatenus existit causa verificans futuritionem veritate proprie dictā.

40. Econtra, quia quae videntur à Deo, ut conditionate futura, nondum videntur ut absolute aliquando existentia, sed tantum quod essent aliquando exitura, & quod essent causanda à Deo, si conditio poneretur; ideo secundum solam possibilitatem suam, non autem secundum existentiam, quam nondum habent, sed haberent, absolute dependent à scientia Dei, seu veritate formali; verificantur tamen etiam quoad futuritionem conditionatam à veritate proprie dictā, licet suam veritatem objectivam & fundamentalem, seu ipsam cognoscibilitatem per actum essentialiter verum, non habeant à scientia Dei, seu veritate formali, sicut urina & Medicina sui ordinis, & fundamenti comparabilitatis non habent à sanitate, sed ad sanitatem. Et sic nulla veritas proprie dicta habetur independentem ab Intellectu Divino, sed solus Deus est prima & aeterna veritas proprie dicta; quamvis Cognitio Divina logicè, seu quoad subsistendi consequentiam (ut supra n. 29. ex S. Thoma 1. p. q. 14. a. 8. ad 1. diximus) praesupponat conditionatam futuritionem, tanquam veritatem fundamentalem, seu denominabilem à prima veritate proprie dictā, utpote ad quam non ipsa cognitio Divina determinat, sed à qua aliquo modo determinatur, non velut à causa, per se vel per species sui vicarias producente cognitionem, sed velut à termino & ratione objectivā, propter quam Deus potius habet rationem cognitionem; quam aliam veritatis fundamentalis oppositae. Unde quando S. Doctor q. 16. a. 1. ad 3. inquit, [Dicendum, quod licet veritas intellectus nostri à se causetur, non tamen oportet, quod in re prius inveniatur ratio veritatis, sicut neque in Medicina prius inveniatur ratio sanitatis, quam in animali. Virtus enim Medicinae non finitas ejus causat sanitatem; cum non sit agens Univocum. Et similiter esse rei, non veritas ejus causat veritatem intellectus.] Eadem ratio applicari potest rei conditionate futurae, à scientia Media formaliter verificatae, quia ista, etsi non causet, est tamen ratio, ut intellectus divinus, de se indifferens, habeat illius determinatam cognitionem.

41. Ad illos textus, quos Adversarius allegat, ex 1. p. q. 14. a. 5. ubi S. Thomas asserit, quod Deus alia non videat, nisi in seipso, ut in causa, ad quod ex 2. 8. requiritur conjuncta voluntas

B 3 &

& q. 2. de veritate a. 12. ad 7. ubi S. Doctor notat per futurum designari Ordinem, qui est in causis illius rei ad ejus Productionem. Respondetur, ex his non plus probari, quam quod quæ sunt absolute futura, ea videat Deus in seipso, tanquam in causa volente, & quod hæc Ordinem habeat ad eorum productionem. Quoad conditionatè autem futura, sicut non sunt futura, sed essent futura, si conditio p. neretur, sic Deus nec habet rationem causæ, nec ordinem ad illorum productionem, sed solummodo esset habiturus, adeoque non potest illa videre in seipso tanquam in causa. Itaque citati textus intelligendi sunt de scientia visionis strictè dicta, seu de cognitione absolute futurorum, ut legenti totum contextum est evidens: de his absolute futuris etiam intelligendum est id, quod 1. Per iher. lect. 14. dicit S. Doctor. [Ex voluntate divina originari necessitatem & contingentiam in rebus,] quod quæ ratione fiat, dixi supra, n. 32. similiter quando 1. dist. 39. q. 1. a. 1. ad 5. ait: [Dicendum, quod licet esse, & scire, sint idem secundum rem; tamen scire sequitur voluntatem ut imperatum ab ipsa, esse autem non: & ideo esse suum non subjacet libertati voluntatis, sicut scire operativum creaturæ:] ex his ipsis postremis verbis, uti & ex toto illo articulo patet, S. Doctorem sermonem instituere de scientia, quæ oritur ex voluntate absolute operativâ, seu productivâ creaturarum, quarum existentiam ita ab æterno decernit, ut potuisset non decernere, & consequenter etiam non scire, de quo ibidem quæstio in titulo proponebatur. *Item scilicet Deus possit non scire illud, quod est scitum ab eo.* Eadem est mens S. Doctoris ad Ambaldum 1. dist. 38. q. 2. a. 1. Idem S. Doctor de actibus nostris liberis absolute futuris, & ratione suæ honestatis, vel inhonestatis, positivè vel permixtivè à Deo prædefinitis per decretum impletivum conditionis, sub qua per scientiam mediam prævidebantur conditionatè futuri, in 3. contra Gent. c. 66. dixit: [Deus voluntates nostras, sicut & alios suos effectus cognoscit per hoc, quod est nobis causa volendi] scilicet videndo nostras volitiones in suo decreto prædefiniendo, prout priùs 1. contra Gent. c. 68. dixerat [Deus scit nostras voluntates, videndo suam voluntatem] & in argumento tertio ibi tem. [sicut Deus cognoscendo suum esse, cognoscit esse cuiuslibet rei ita cognoscendo suum intelligere & velle, cognoscit omnem cogitationem & voluntatem:] Quo sensu etiam S. Aug. lib. de Prædest. Sanct. cap. 10. scripsit: [Prædestinatione Deus omnia præcivit, quæ fuerat ipse facturus.]

42. Ad textum 1. 2. q. 109. a. 2. ad 1. ubi ait S. Thomas: [Mens hominis etiam sani non ita habet dominium sui actus, quin indigeat moveri à Deo; & multo magis liberum arbitrium hominis infirmi post peccatum, per quod

impeditur à bono per corruptionem naturæ.] utiq; hominem indigere, moveri à Deo per illustrationes, & gratiam excitantem, sed non prædeterminari. Unde patet, quid ad alios textus, similes illi priori, respondendum sit. q. 3. de malo a. 2. ad 4. [Cum aliquid movet seipsum non excluditur, quin ab alio moveatur, à quo habet hoc ipsum, quod seipsum movet; & sic non repugnat libertati, quod Deus est causa actus liberi arbitrii] 1. p. q. 101. a. 4. ad 1. [Moveri voluntarie est moveri ex se, id est, à principio intrinseco: sed illud principium intrinsecum potest esse ab alio principio extrinseco, & sic moveri ex se non repugnat ei, quod est moveri ab alio:] 1. 2. q. 112. a. 3. in C. [Præparatio ad gratiam potest considerari secundum quod est à Deo movente, & tunc habet necessitatem ad id, ad quod ordinatur à Deo, non quidem coactionis, sed infallibilitatis: quia intentio Dei deficere non potest. Secundum quod Augustinus dicit lib. de prædest. Sanct. quod per beneficia Dei certissime liberantur, quicunque liberantur. Unde si ex intentione Dei movetur, est, quod homo, cuius cor movet, gratiam consequatur, infallibiliter ipsam consequatur.] 1. q. 6. de malo a. 1. ad 3. [Deus movet voluntatem immutabiliter propter efficaciam voluntatis moventis, quæ deficere non potest, sed propter naturam voluntatis mortæ, quæ indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed manet libertas] 1. q. 6. de veritate a. 4. ad 3. [Deus in voluntate agit non per modum necessitatis, quia voluntatem non cogit, sed movet eam non auferendo ei modum suum, qui in libertate ad utrumlibet consistit; & ideo quamvis Divina voluntas nihil resistat, tamen voluntas, & quælibet alia res, exequitur Divinam voluntatem secundum modum suum, quia & ipsum modum Divina voluntas eis dedit, ut sic ejus voluntas impleteretur, & ideo quidam expleant Divinam voluntatem necessitè, quidam contingenter, quamvis illud, quod Deus vult, semper fiat.]

43. His, inquam, testimonijs potius confirmatur, non dari prædeterminationem, quia illustrationes internæ, & auxilia supernaturalia dirigentia ac allicientia voluntatem, collata à Deo ex infallibili scientia conditionata libera nostræ cooperationis, & ex intentione divina nostrorum actuum liberorum, directè prædicta scientia, sunt vera motio, (sed non prædeterminatio secundum se cum actu opposito inconjungibilis) procedens à primo principio libero extrinseco, estque hæc motio necessitè consequentis ac infallibilis, quæ repetitur in præscientia conditionata atque intentione absolute Dei moventis, necessitè conjungenda cum actu meritorio gratiæ, & consequenter cum ipsa gratia; ita ut voluntas creata & mortua, divinam voluntatem, ex efficaci intentione electæ

vam talis motionis, cui Deus per scientiam mediam seu conditionatam praevidit, voluntatem creatam non restitutam, non possit immutare, eique amplius resistere; sed solummodo potentia antecedente, & praesupposita ad proprii actus liberam determinationem potuisset impedire, ut cum ista motione interna non conjungeretur talis actus, utque ista motio non processisset ab hac praescientia, & intentione efficaci, sed a praescientia ac permissione actus contrarii: juxta Trid. sess. 6. can. 4. expresse asserens, *liberum hominis arbitrium a Deo motum posse dissentire, si velit.*

44. Quae omnia, nempe Efficacia Divinae motionis, & libertas arbitrij creati, in sententia adversariorum cum praedeterminatione physica conciliari non possunt, ut ex Cont. seqq. patebit, & optime agnovit S. Thomas q. 6. de malo, quae tota est de libero arbitrio, & habet art. Unic. ibi in corpore art. post medium, ut conciliaret libertatem cum Divina motione, expresse dixit, voluntatem a Deo relinqui indeterminatam, obiectivè verò determinari ab ipso objecto, alliciente & movente in genere causa finalis: Verba S. D. sunt haec, quae poterunt addi prioribus textibus pro Scientia media ex S. Thoma probanda adductis.

[Relinquitur quòd id, quod primò movet voluntatem & intellectum, sit aliquid supra voluntatem & intellectum, scilicet Deus, qui cum omnia moveat secundum rationem mobilem, ut levia sursum, & gravia deorsum, etiam voluntatem movet secundum ejus conditionem, non ut ex necessitate: sed NB. ut indeterminatè se habentem ad multa. Pater ergo, quòd si consideretur motus voluntatis ex parte exercitij actus non movetur ex necessitate: si autem consideretur motus voluntatis ex parte objecti determinantis actum voluntatis ad hoc vel illud volendum, considerandum est, quòd objectum movens voluntatem est bonum conveniens apprehensum.] Et ibidem, ut ostendat S. D. non dari a Deo aliquod infallibile, & infrustrabile, seu in causando inimpedibile *Reductivum voluntatis ad suum actum*, (quod Adversarius *Praedeterminationè physica appellat*) haec sibi objiciens: [Si voluntas respectu ad aliqua voluntatem non ex necessitate moveatur, necesse est dicere, quòd se habeat ad opposita, quia quòd non necesse est esse, possibile est, non esse: sed omne, quòd est in potentia ad opposita, non reducitur in actum alicujus eorum, nisi per aliquod ens actu, quòd facit illud, quòd erat in potentia, esse in actu. Quòd autem facit aliquid esse actu, dicimus esse causam ejus. Oportet ergo, si voluntas aliquid determinatè vult, quòd sit aliqua causa, quae faciat ipsam hoc velle. Causa autem posita necesse est effectum poni, ut Avicenna probat; quia si causa posita adhuc est possibile effectum non esse, indigebit adhuc alio reducente de potentia in actum: & sic primum non erit sufficiens causa.] Respondet [Ad

decimum quintum. Dicendum, quòd non omnis causa ex necessitate inducit effectum etiam si sit causa sufficiens, eò quòd causa potest impediri, ut quandoque effectum suum non consequatur, &c. Sic ergo, illa causa, quae facit voluntatem aliquid velle, NB. non oportet, quòd ex necessitate hoc faciat, quia NB. potest per ipsam voluntatem impedimentum praestari, vel removendo talem considerationem, quae inducit ad volendum (notet hic etiam Adversarius, Inductivum seu Reductivum voluntatis non constitui a S. D. in qualitate physice praedeterminante, sed in aliqua *Consideratione*) vel considerando oppositum, scilicet quòd hoc, quòd proponitur, ut bonum, secundum aliquid non est bonum.] Ecce quàm aperte S. Doctor testetur, Motionem, seu Reductivum voluntatis non esse intrinsecè & essentialiter ac inimpedibiliter connexum cum actu voluntatis, sed relinqui voluntatem adhuc indeterminatam, ac indifferentem, ut possit etiam ipsam Motionem, & causam sufficientem ad inducendum, ac inclinandum, impedire, ut quandoque effectum suum non consequatur.

45. Ad textum 1. d. q. 14. a. 8. ad 1. respondit in Contr. 8. n. 27. & 29. Quando verò in eodem art. ad 3. S. D. ait: [Sicut scibilia naturalia sunt priora, quàm scientia nostra, & mensura ejus, ita scientia Dei est prior, quàm res naturales, & mensura ipsarum] Resp: S. Doctorem, ut patet ex corpore articuli, expresse loqui de rebus naturalibus absolute existentibus, quatenus Deus per scientiam suam eas causat, ut artifex, non autem de existentibus conditionatè, secundum quem statum eas non causat; cum secundum istum nullum habeant esse absolutum, sed haberent positam conditionem. Caterùm, neque secundum hunc statum res naturales sunt priores scientiæ Dei per prioritatem physicam, vel naturæ, sed tantum per prioritatem logicam, id est, per prioritatem a subsistendi consequentiâ, quatenus sunt ratio illativa scientiæ, & non ipsa scientia est ratio illativa rerum, ut solum conditionatè extiturarum: quemadmodum citatà contr. 8. ex Angelico Doctore & aliis Patribus clarè ostensum est. Neque res sunt mensura veritatis Divinae formalis, licet sint ratio obiectiva habendi earum cognitionem; ista enim est per se ipsam, & independentè a concursu causali rerum infinite vera, & infinites magis certificatur per veritatem suam formalem, reflexè cognitam, quàm ulla veritas obiectiva creata certificet.

46. Ad textum in quodlib. 12. a. 3. ubi ait S. D. [Praedestinatio habet certitudinem ex parte scientiæ Dei, quae non potest falli: & ex parte voluntatis Divinae, cui non potest aliquid resistere.] quòd etiam indicat q. 6. de veritate a. 3. ad 4. iniquens. [Causa secunda, quam oportet supponere ad inducendum pra-

prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subiacet.] Resp. voluntati Divinæ non posse aliquid resistere in sensu paulò antè explicato, etque causam secundam subiacere, non ut prædeterminandam, sed ut adjuvandam à Deo per liberam electionem auxiliorum, sub quorum conditione infallibiliter Deus prænovit, qualis actus foret ponendus, & utrum per decretum prædestinationis vel reprobationis sint conferenda. Quæ responsio apertè indicatur proximè cit. art. in C. ita loquente S. Doctore: [Liberum enim arbitrium deficere potest à salute: tamen in eo, quem Deus prædestinat, tot alia adminicula præparat, quòd vel non cadat, vel si cadat, quòd resurgat: sicut ex orationes, & suffragia orationum, donum gratiæ, & alia huiusmodi, quibus Deus adminiculatur ad salutem.] Atqui si S. D. agnovisset prædeterminationem, eam, distinctè recensendo alia adminicula, non tantum non debuisset præterire, sed omnium loco sufficisset nominasse, illaque collata liberum arbitrium non posset deficere à salute.

47. Ad id, quòd dicat Adversarius ex 1. p. q. 19. a. 7. ad 2. manifestè deduci, quòd S. Thomas admittat decreta absoluta ex parte subjecti, sed ex parte objecti conditionata. R. id quidem non manifestè deduci, sed solum quòd absolutè dentur & cognoscantur à Deo exigentiæ causarum secundarum, exque etiam à Deo revelentur, quibus tamen Deus absolutè decernit, & efficit contrarium. Caterum, etiam si deducerentur manifestè decreta saltem virtualiter conditionata, tamen non deducuntur talia, qualia negat P. Haunoldus, quæ scilicet non tantum prædeterminant existentiam virtutis activæ, & auxilij indifferentis, sed ipsum actum secundum, idque faciunt independentè à conditionata prævisione illius.

CONTROVERSIA XII.

PRÆDETERMINATIO PHYSICA.

An hæc se teneat ex parte Actus Primi.

48. Merito supposuit P. Haunoldus lib. 1. n. 486. Prædeterminationem physicam, prout à suis asseritur Authoribus, tenere se ex parte actus primi proximi, & non relinquere potentiam proximam indifferenter ad actus oppositos. Licet enim non se habeat per modum Virtutis in actu primo, sed sit Virtutis applicatio, non tamen sequitur, quòd non se teneat ex parte actus primi proximi: quia ex parte huius non tantum se tenet Virtus agendi, sed quidquid Virtutem reddidit proximè expeditam ad agendum, & ad effe-

ctum pro priori naturæ præsupponitur: sic consilium, imperium, cognitio directiva, applicatio agentis ad passum, non sunt partialis Virtutis, & tamen tenent se ex parte actus primi proximi & Beati in cælo non dicuntur in actu primo proximo liberi libertate indifferentiæ ad amandum Deum, quia licet visio intuitiva Dei tollens indifferentiam voluntatis, eamque determinans ad amorem, non sit partialis voluntas seu virtus volitiva, tamen cum voluntate, inimpedibiliter pro priori naturæ præsupponitur ad amorem. Male ergo confundit Advers. hæc duo: repertum per modum Virtutis in actu primo: & tenere se ex parte actus primi, seu totius complexi, quòd pro priori naturæ præsupponitur ad actum secundum, fore deinde in illo complexo gerat officium Virtutis activæ, sive cognitionis directivæ, sive applicationis, sive reductivi in actum secundum. Quid autem prædeterminatio physica, quæ secundum Adversarium est reductiva liberi arbitrii in ipsum actum secundum, ad istum præsupponatur, ut prior naturæ, sine dubio fatetur ipse, quia de prædeterminatione physica exponit illud S. Thomæ 3. cont. Gent. c. 149. *Motio movens præcedit motum mobilis ratione & causa.* Quæ verba, more militum occupata tormenta bellica quandoque in hostem vertentium, sic in adversarium intorqueo. Si prædeterminatio physica se non tenet ex parte actus primi, tunc S. D. per illa verba nullam agnovit prædeterminationem physicam, quia per ipsa designavit motionem moventis, quæ præcedit motum mobilis ratione & causa: quod autem præcedit ut causa, sive physica, sive moralis, tenet se ex parte actus primi: ergo si prædeterminatio non se tenet ex parte actus primi, non est illa motio præcedens, designata à S. Thoma.

49. Confirmatur ex eodem S. D. Vel prædeterminatio physica non est auxilium, quod Deus adjuvat hominem de se insufficientem ad bene operandum, vel ipsa tenet se ex parte actus primi: si Adversarius fateatur primum, tunc S. D. per motionem non intellexit prædeterminationem, quia per motionem expressè denotavit auxilium, relatis verbis hæc immediatè subiungens, ostendens, quòd homo non sit causa meritorum suæ motionis, sed motio sit causa meriti. [Non igitur, inquit, propter hoc datur nobis auxilium divinum, quia nos ad illud per bona opera promovemus, sed potius nos ideo per bona opera proficimus, quia divino auxilio prævenimur.] Si ergo adversarius concedat prædeterminationem esse ipsum auxilium, & neget alterum membrum, tunc iterum contradicit S. Doctori, quia iste auxilium vocat causam, causa autem utique se tenet ex parte actus primi, & cap. 148. n. 2. de illo auxilio ita scribit. [Divinum auxilium sic intelligitur ad bene agendum homini adhiberi, quòd in nobis nostra opera operatur: sicut causa prima operatur operationes causarum secundarum, & agit